

1.3.2017

Yrityskaupan hyväksyminen: St1 Oy / Lämpöpuisto Oy

St1 Oy on ilmoittanut 2.2.2017 Kilpailu- ja kuluttajavirastolle järjestelyyn, jossa St1 Oy on hankkinut yksinomaisen määräysvallan Lämpöpuisto Oy:ssä.

St1 Oy on energiayhtiö, joka toimii pohjoismaisesti kolmella eri liiketoiminta-alueella: polttoaineiden jakeluasematoiminnot, energiatuotteiden ja -palveluiden suoramyynni yksityis- ja yritysasiakkaille sekä uusiutuva energia. St1 Oy:n emoyhtiö on St1 Nordic Oy.

Lämpöpuisto Oy on öljyalalla toimiva yhtiö, jonka päätoimialana on lämmitysöljyjen vähittäismyynti Suomessa suoraan asiakkaille toimitettuna. Lämpöpuisto Oy tarjoaa yrityksille, yhteisöille ja julkissektorin toimijoille lämmitysöljyjen lisäksi kattavan valikoiman erilaisia polttonesteitä, kuten moottoripolttoöljyä, raskasta polttoöljyä, bensiiniä ja dieseliä. Lämpöpuisto Oy omistaa kokonaisuudessaan Pohjolan Polttoainepalvelu Oy:n, joka toimii nestemäisten ja kaasumaisten polttoaineiden tukkukaupassa.

Yrityskaupan ilmoittajan mukaan kaupan kohde on ennen ilmoitettua järjestelyä toiminut pääasiassa St1 Oy:n lämmityspolttoaineiden jälleenmyyjänä, joten yrityskaupan osapuolet ovat toimineet toisiinsa nähden vertikaalisessa suhteessa.

Yrityskaupan ilmoittajan mukaan yrityskaupan arvioinnin kannalta relevantteina markkinoina voidaan tarkastella kevyiden polttoöljyjen suoramyynnin vähittäismarkkinaa, joka käsittää kevyen polttoöljyn myynnin suoraan asiakkaille näiden omaan käyttöön, sekä bensiinin, dieselin ja kevyiden polttoöljyjen tukkumyyntimarkkinoita, jotka käsittävät mainittujen polttonesteiden tukkumyynnin itsenäisille jälleenmyyjille ja korkean volyymin loppukäyttäjille. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan maantieteelliseltä laajuudeltaan edellä yksilöidyt markkinat ovat kansallisia.

Yrityskaupan ilmoittaja on toimittanut Kilpailu- ja kuluttajavirastolle vuoden 2015 osalta seuraavat tiedot bensiinin, dieselin sekä kevyiden polttoöljyjen kokonaisymyynnin arvosta sekä osapuolten ja kilpailijoiden markkinaosuuksista kyseisillä markkinoilla¹:

¹ Yrityskaupan ilmoittajan toimittamat tiedot perustuvat Öljy- ja biopolttoaineala ry:n julkaisemiin tilastoihin. Ilmoittajan mukaan kyseiset tilastot eivät erottele vähittäis- ja tukkuportaalle tapahtuvia myyntejä eikä myöskään yrityskaupan ilmoittajalla ole esittää arviota myyntien jakautumisesta vähittäis- ja tukkumyynteihin. Tämän vuoksi taulukossa on esitetty kunkin polttonesteen kokonaisymyynti sekä yrityskaupan osapuolten ja niiden kilpailijoiden markkinaosuudet kyseisistä kokonaisymyynneistä.

1.3.2017

	Kevyet polttoöljyt	Bensiini	Diesel
Kokonaismyynti (tuhatta euroa)	1 641 477	2 770 363	3 532 059
Osapuolet:			
St1 Oy	22,20 %*	22,10 %	19,10 %
Lämpöpuisto Oy	9,50 %	0,20 %	0,40 %
Kilpailijat:			
Neste Oyj	33,70 %	28,00 %	38,00 %
Oy Teboil Ab	38,80 %	17,30 %	27,90 %
ABC-ketju (SOK)	0,50 %	29,60 %	13,10 %
SEO	1,90 %	2,50 %	1,60 %

*Markkinaosuus sisältää St1 Oy:n myynnit Lämpöpuisto Oy:lle.

Erään Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuuleman markkinatoimijan mukaan yrityskauppa poistaa markkinoilta erittäin kilpailukykyisen tarjoajan, millä voi olla kilpailua rajoittava vaikutus. Yrityskaupan ilmoittajan toimittamien tietojen mukaan Lämpöpuisto Oy on ennen yrityskauppaa toiminut St1 Oy:n tuotteiden jakelijana ja Lämpöpuisto Oy:n asiakkailleen tarjoamat hinnat ovat perustuneet St1 Oy:n ja Lämpöpuisto Oy:n välillä sovittuihin tuotehintoihin. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan yrityskaupalla ei ole vaikutuksia Lämpöpuisto Oy:n polttonesteiden hankintaan tai hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin eikä yrityskaupalla näin ollen ole hintatasoa nostavia vaikutuksia.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan markkinaselvitysten perusteella ei voida tehdä sellaista johtopäätöstä, että yrityskaupalla olisi haitallisia kilpailuvaikutuksia. Kun huomioon otetaan yrityskaupan osapuolten ja niiden kilpailijoiden markkinaosuudet sekä se, että yrityskaupan osapuolet ovat toimineen toisiinsa nähden vertikaalisessa suhteessa ennen yrityskauppaa, Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan yrityskauppa ei estä kilpailua olennaisesti Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla kilpailulain (948/2011) 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Kilpailulain 27 § sisältää kiellon ryhtyä toimenpiteisiin yrityskaupan toteuttamiseksi ennen kuin yrityskauppa on hyväksytty ilman ehtoja tai ehdollisena taikka kaupan on katsottava tulleen muutoin hyväksytyksi. Kilpailulain 28 §:n mukaan elinkeinonharjoittajalle, joka panee yrityskaupan täytäntöön 25 tai 27 §:n vastaisesti, määrätään 12 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, jollei menettelyä ole pidettävä vähäisenä tai seuraamusmaksun määräämistä kilpailun turvaamisen kannalta muutoin perusteettomana. Hallituksen

1.3.2017

esityksen (HE 243/1997) mukaan seuraamusmaksun määrääminen edellyttää ilmoitusvelvollisuuden tai täytäntöönpanokiellon olennaista rikkomista.

Ilmoitettua yrityskauppaa koskeva kauppakirja on allekirjoitettu 17.6.2016 ja omistusoikeus on siirtynyt 1.8.2016. Yrityskauppa on ilmoitettu Kilpailu- ja kuluttajavirastolle 2.2.2017. Näin ollen yrityskauppa on toteutettu kilpailulain 27 §:n vastaisesti.

Yrityskaupan ilmoittajan mukaan kilpailulain vastainen menettely on johtunut osapuolten virheestä. Osapuolet ovat olleet siinä käsityksessä, että yrityskauppa ei olisi ollut yrityskauppavalvonnan piirissä. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan ilmoittaja ei ole mieltänyt yrityskaupalla olevan mitään kilpailuvaikutuksia relevanteilla markkinoilla, eikä ole siten ymmärtänyt huomioida yrityskauppailmoitusvelvollisuuden mahdollisuutta ennen järjestelyn toteuttamista. Yrityskaupan ilmoittaja on ilmoittanut yrityskaupan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle välittömästi virheen havaittuaan.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa ensinnäkin, että yrityskaupan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti on vakava rikkomus, josta lähtökohtaisesti esitetään seuraamusmaksua. Päätös seuraamusmaksun esittämisestä tehdään kuitenkin tapauskohtaisen kokonaisharkinnan perusteella, minkä lisäksi seuraamusmaksun esittäminen edellyttää ilmoitusvelvollisuuden tai täytäntöönpanokiellon olennaista rikkomista. Virasto on seuraamusmaksun esittämistä harkitessaan ottanut muun ohella huomioon sen, että ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti on ollut seurausta erehdyksestä ja että ilmoitusvelvollinen on ollut välittömästi yhteydessä Kilpailu- ja kuluttajavirastoon erehdyksen havaittuaan. Lisäksi virasto on ottanut huomioon sen, ettei ilmoitusvelvollisuuden alainen yrityskauppa ole tosiasiallisesti vaikuttanut kilpailuolosuhteisiin markkinoilla. Kokonaisuutena arvioituna edellä todetusta seuraa, ettei Kilpailu- ja kuluttajavirasto pidä seuraamusmaksun esittämistä tässä yksittäistapauksessa kilpailun turvaamisen kannalta perusteltuna.

Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyy yrityskaupan, jossa St1 Oy on hankkinut yksinomaisen määräysvallan Lämpöpuisto Oy:ssä.

Sovelletut säännökset

Kilpailulaki 21, 22, 24, 25, 26 ja 28 §.

Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n mukaan siten kuin hallintolainkäytölaissa (586/1996) säädetään.

1.3.2017

Lisätietoja päätöksestä antaa erikoistutkija Samuli Muotka, puhelin 029 505 3680, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtaja

Timo Mattila

Erikoistutkija

Samuli Muotka